

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ПРАВА



СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

освітньо-професійна програма – «Право»
спеціальність 081 «Право»

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»
Освітньо-професійна програма – «Право»
Кількість кредитів – 4 – 120 год.
Форма навчання – денна, заочна.
Рік підготовки – 3, семестр – 5
Компонент освітньої програми – обов'язкова компонента спеціальної фахової підготовки ОПП.
Дні занять – відповідно до розкладу.
Консультації – відповідно до графіку навчального процесу.
Мова викладання – українська.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

«Екологічне право України» – навчальна дисципліна, що спрямована на формування у студентів еколого-правового світогляду, еколого-правового мислення, закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності щодо захисту екологічних прав людини, забезпечення екологічного правопорядку.

Вивчення дисципліни дозволить сформувати у студентів повне і об'єктивне розуміння теоретичних проблем екологічного права, основних положень екологічного законодавства та практики його застосування. В рамках цієї дисципліни формуються теоретичні знання студентів щодо поняття, предмету, методу, принципів екологічного права, місця екологічного права серед інших галузей права, екологічних прав та обов'язків, основних понять і елементів правового механізму охорони довкілля, особливостей правового режиму охорони і використання окремих природних об'єктів тощо.

Засвоєння студентами положень навчальної дисципліни «Екологічне право» є необхідною умовою формування фахівців високої кваліфікації зі спеціальності 081 Право.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право України» є набуття студентами знань та практичних навичок опрацювання нормативно-правових актів, які є джерелами правового регулювання суспільних відносин у сфері використання і охорони природних ресурсів в Україні.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Екологічне право України» є вивчення студентами нормативно-правових джерел, які регулюють екологічні відносини, формування навиків роботи з нормативно-правовими актами, аналізу різних правових явищ, юридичних фактів, правових норм і правових відносин, а також опанування знань щодо охорони довкілля, використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки у міжнародній правовій практиці.

У межах зазначеного курсу здобувачі вищої освіти формують інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності, а саме опановують знання системи екологічного законодавства, його предмет, методи та принципи, класифікацію екологічних прав та обов'язків, особливості використання та охорони окремих видів природних ресурсів.

Інтегральна – полягає у здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі діяльності.

Загальні, що передбачають:

ЗК8. – здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 13. – здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 15. – прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні, які знаходять свій вияв:

СК7. – здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право,

кримінальне і кримінальне процесуальне право, земельне, аграрне та екологічне право.

СК11. – здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. – здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у *програмах результатів навчання*:

РН 1. – визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин;

РН 13. – знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального (в тому числі земельного та аграрного) і процесуального права;

РН19. – пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН20. – виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни (зміст)

Розділ 1. Загальна частина.

Тема 1. Предмет, система і джерела екологічного права України.

Тема 2. Екологічні права та обов'язки громадян.

Тема 3. Право власності на природні ресурси. Право природокористування

Тема 4. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки.

Тема 5. Органи управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Тема 6. Функції управління в галузі охорони навколишнього природного середовища

Тема 7. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення

Розділ 2. Особлива частина.

Тема 8. Правовий режим охорони і раціонального використання земель

Тема 9. Правовий режим охорони і раціонального використання надр

Тема 10. Правові засади охорони та використання атмосферного повітря

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції, практичні заняття, консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції – бесіди і лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання або аудіо-відеотехніки. При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як робота у малих групах або дискусія.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим чи надісланим їм в електронній формі інформативним матеріалом, або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання (контрольні питання, ситуативні завдання або тести), виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими як індивідуальні проекти. Програмою передбачено такі проекти для формування професійної компетентності: виступ за темою самостійного вивчення дисципліни та виступ-інформування за темами практичних занять (у вигляді презентації або реферату).

Теми, винесені на самостійне вивчення

	Назва теми
1	Становлення та розвиток сучасного міжнародного екологічного права
2	Джерела міжнародного екологічного права
3	Суб'єкти міжнародного екологічного права
4	Іноземці та особи без громадянства як суб'єкти екологічного права
5	Міжнародні екологічні організації
6	Запобігання екологічним надзвичайним ситуаціям в населених пунктах, транспорті, сільському господарстві, промисловості, атомній енергетиці
7	Юридична відповідальність за порушення лімітів на користування об'єктами природо-заповідного фонду.
8	Правове регулювання використання та охорони рекреаційних, курортних, лікувально-оздоровчих зон
9	Проблеми правового регулювання добування бурштину в Україні
10	Юридична відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ
11	Правове регулювання полювання і мисливського господарства
12	Особливості використання та охорони водних об'єктів загальнодержавного значення
13	Особливості майнової відповідальності за порушення законодавства в галузі охорони довкілля
14	Особливості загального природокористування атмосферним повітрям

План лекційних занять з дисципліни « Екологічне право України »

№ з/п	Тема, питання що вивчаються	Кількість годин
1.	<p style="text-align: center;">Розділ 1. Загальна частина.</p> <p>Тема 1. Предмет, система і джерела екологічного права України.</p> <p>Поняття, предмет і методи екологічного законодавства і права. Галузеві, підгалузеві і міжгалузеві принципи екологічного законодавства. Етапи формування та історичні аспекти виникнення та розвитку екологічного законодавства і права. Особливості екологічного правовідносин. Зв'язок екологічного права з іншими галузями права.</p> <p>Загальне поняття про джерела природоохоронного права як зовнішньої форми його виразу. Види джерел права. Загальна характеристика Конституції України як джерела природоохоронного права. Основні напрями державної екологічної політики та її зміст.</p> <p>Закон України „Про охорону навколишнього природного середовища” як один з основних джерел природоохоронного права. Міжнародні документи як джерела природоохоронного права України.</p>	1
2.	<p>Тема 2. Екологічні права та обов'язки громадян.</p> <p>Поняття екологічних прав громадян в Україні. Класифікація екологічних прав за джерелом закріплення та за видом природного об'єкта. Конституційні права особи, їх види та зміст. Поняття екологічно безпечного довкілля.</p> <p>Екологічні права, закріплені в інших нормативно-правових актах, та їх зміст.</p>	1

	<p>Право загального і спеціального використання природних ресурсів. Конституційно-правові гарантії екологічних прав і свобод людини і громадянина. Загальні і спеціальні гарантії реалізації екологічних прав особи. Політичні, економічні, соціальні гарантії екологічних прав. Національні і міжнародно-правові гарантії. Екологічні обов'язки громадян України та їх класифікація.</p>	
3.	<p>Тема 3. Право власності на природні ресурси. Право природокористування. Конституційне закріплення права власності на природні ресурси. Поняття права власності на природні ресурси. Об'єктивне і суб'єктивне право власності. Особливості права власності на природні ресурси, пов'язані з екологічним характером останніх. Форми, суб'єкти, об'єкти, зміст права власності на природні ресурси. Іноземці як особливі суб'єкти права власності на природні ресурси. Земля як особливий об'єкт права власності. Особливості підстав виникнення і припинення права власності на природні ресурси.</p>	2
4.	<p>Тема 4. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки. Сучасний стан радіаційної безпеки в Україні. Поняття ядерної та радіаційної безпеки. Закон України „Про використання ядерної енергії та радіаційний захист” – основний законодавчий акт в галузі регулювання радіаційної безпеки. Загальна характеристика законів України „Про поводження з радіоактивними відходами”, «Про видобування та переробку уранових руд», „Про захист людини від іонізуючого випромінювання”. Санітарна безпека населення. Конституційні гарантії забезпечення права кожної людини на охорону здоров'я, безпечного для життя і здоров'я людини довкілля та санітарно-епідемічне благополуччя населення. Основи законодавства України про охорону здоров'я, закони України „ Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”, „Про якість і безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини” – основні нормативно-правові акти, що регулюють питання санітарної безпеки населення. Природно-техногенна безпека. Надзвичайні ситуації техногенного, природного і медико - біологічного характеру. Екоцид та агроцид як надзвичайні ситуації техногенного та медико-біологічного характеру. Поняття, види і принципи природокористування. Зміст права природокористування. Особливості права володіння та користування природними ресурсами. Суб'єкти природокористування. Первинні та вторинні природокористувачі. Об'єкти загального та спеціального природокористування. Права та обов'язки природокористувачів. Підстави виникнення та припинення права природокористування. Способи захисту суб'єктивних прав та інтересів природокористувачів.</p>	2
5.	<p>Тема 5. Органи управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Поняття, мета та види управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Методи управління. Державне управління як найважливіший вид управління в екологічній сфері. Галузеве управління та його підвиди. Виробниче управління та його локальне значення.</p>	1

	Громадське управління як вияв демократизації суспільства.	
6.	<p>Тема 6. Функції управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.</p> <p>Функції управління в екологічній сфері. Поділ функцій на загальні та спеціальні. Система державного моніторингу. Екологічна експертиза як одна з найважливіших функцій в сфері управління. Екологічний контроль. Екологічний аудит.</p> <p>Органи управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.</p>	1
7.	<p>Тема 7. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.</p> <p>Поняття відповідальності за екологічні правопорушення як різновид юридичної відповідальності. Функції юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. Екологічні правопорушення і його види.</p> <p>Склад екологічного правопорушення. Види юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.</p>	2
8.	<p>Розділ 2. Особлива частина.</p> <p>Тема 8. Правовий режим охорони і раціонального використання земель.</p> <p>Земля – основне національне багатство. Склад та цільове призначення земель України. Категорії земель.</p> <p>Землі сільськогосподарського призначення та порядок їх використання.</p> <p>Землі житлової та громадської забудови та порядок їх використання.</p> <p>Землі природо-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.</p> <p>Землі оздоровчого та рекреаційного призначення та порядок їх використання.</p> <p>Землі історико-культурного призначення та порядок їх використання.</p> <p>Землі лісового та водного фонду.</p> <p>Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.</p> <p>Право власності та право користування землею. Охорона земель. Завдання, зміст і порядок охорони земель. Використання техногенно забруднених земель.</p> <p>Консервація земель. Управління в галузі використання і охорони земель.</p> <p>Поняття і зміст землеустрою. Державний земельний кадастр.</p>	2
9.	<p>Тема 9. Правовий режим охорони і раціонального використання надр.</p> <p>Поняття надр. Державний реєстр корисних копалин. Техногенні родовища корисних копалин. Конституція про право власності на надра народу України. Користування надрами. Строк і цілі користування надрами. Гірничий відвод. Ліцензування користування надрами. Права та обов'язки користувачів надр. Підстави припинення права користування надрами.</p> <p>Основні вимоги в галузі охорони надр. Вирішення спорів з питань користування надрами.</p>	1
10.	<p>Тема 10. Правові засади охорони та використання атмосферного повітря.</p> <p>Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, використання і охорони. Завдання Закону України „Про охорону атмосферного повітря”.</p> <p>Стандартизація і нормування в галузі охорони атмосферного повітря.</p> <p>Державні стандарти у галузі охорони атмосферного повітря.</p> <p>Основні нормативи в галузі охорони атмосферного повітря.</p> <p>Заходи щодо охорони атмосферного повітря. Обов'язки підприємств, установ і організацій щодо охорони атмосферного повітря. Санітарно-захисні зони.</p> <p>Економічний механізм забезпечення охорони атмосферного повітря.</p> <p>Державний контроль, облік та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря.</p> <p>Відповідальність за правопорушення в галузі охорони атмосферного повітря.</p>	1
	ВСЬОГО	20

**ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«Екологічне право України»**

№ з/п	Тема і короткий зміст заняття	К-сть год.
1.	<p>Розділ 1. Загальна частина</p> <p>Тема 1. Предмет, система і джерела екологічного права України.</p> <p>Поняття, предмет і методи екологічного законодавства і права.</p> <p>Галузеві, підгалузеві і міжгалузеві принципи екологічного законодавства.</p> <p>Етапи формування та історичні аспекти виникнення та розвитку екологічного законодавства і права.</p> <p>Особливості екологічного правовідносин. Зв'язок екологічного права з іншими галузями права.</p> <p>Загальне поняття про джерела природоохоронного права як зовнішньої форми його виразу.</p> <p>Види джерел права.</p> <p>Загальна характеристика Конституції України як джерела природоохоронного права. Основні напрями державної екологічної політики та її зміст.</p> <p>Закон України „Про охорону навколишнього природного середовища” як один з основних джерел природоохоронного права.</p> <p>Міжнародні документи як джерела природоохоронного права України.</p>	2
2.	<p>Тема 2. Екологічні права та обов'язки громадян.</p> <p>Поняття екологічних прав громадян в Україні.</p> <p>Класифікація екологічних прав за джерелом закріплення та за видом природного об'єкта. Конституційні права особи, їх види та зміст.</p> <p>Поняття екологічно безпечного довкілля.</p> <p>Екологічні права, закріплені в інших нормативно-правових актах, та їх зміст.</p> <p>Право загального і спеціального використання природних ресурсів.</p> <p>Конституційно-правові гарантії екологічних прав і свобод людини і громадянина.</p> <p>Загальні і спеціальні гарантії реалізації екологічних прав особи.</p> <p>Політичні, економічні, соціальні гарантії екологічних прав.</p> <p>Національні і міжнародно-правові гарантії.</p> <p>Екологічні обов'язки громадян України та їх класифікація.</p>	2
3.	<p>Тема 3. Право власності на природні ресурси. Право природокористування.</p> <p>Конституційне закріплення права власності на природні ресурси.</p> <p>Поняття права власності на природні ресурси.</p> <p>Об'єктивне і суб'єктивне право власності.</p> <p>Особливості права власності на природні ресурси, пов'язані з екологічним характером останніх.</p> <p>Форми, суб'єкти, об'єкти, зміст права власності на природні ресурси.</p> <p>Іноземці як особливі суб'єкти права власності на природні ресурси.</p> <p>Земля як особливий об'єкт права власності.</p> <p>Особливості підстав виникнення і припинення права власності на природні ресурси.</p>	4

4.	<p>Тема 4. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки.</p> <p>Сучасний стан радіаційної безпеки в Україні. Поняття ядерної та радіаційної безпеки. Закон України „Про використання ядерної енергії та радіаційний захист” – основний законодавчий акт в галузі регулювання радіаційної безпеки. Загальна характеристика законів України „Про поводження з радіоактивними відходами”, «Про видобування та переробку уранових руд», „Про захист людини від іонізуючого випромінювання”. Санітарна безпека населення. Конституційні гарантії забезпечення права кожної людини на охорону здоров’я, безпечного для життя і здоров’я людини довкілля та санітарно-епідемічне благополуччя населення. Основи законодавства України про охорону здоров’я, закони України „ Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”, „Про якість і безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини” – основні нормативно-правові акти, що регулюють питання санітарної безпеки населення. Природно-техногенна безпека. Надзвичайні ситуації техногенного, природного і медико - біологічного характеру. Поняття, види і принципи природокористування. Зміст права природокористування. Особливості права володіння та користування природними ресурсами. Суб’єкти природокористування. Первинні та вторинні природокористувачі. Об’єкти загального та спеціального природокористування. Права та обов’язки природокористувачів. Підстави виникнення та припинення права природокористування. Способи захисту суб’єктивних прав та інтересів природокористувачів.</p>	4
5.	<p>Тема 5. Органи управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.</p> <p>Поняття, мета та види управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Методи управління. Державне управління як найважливіший вид управління в екологічній сфері. Галузеве управління та його підвиди. Виробниче управління та його локальне значення. Громадське управління як вияв демократизації суспільства.</p>	4
6.	<p>Тема 6. Функції управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.</p> <p>Функції управління в екологічній сфері. Поділ функцій на загальні та спеціальні. Система державного моніторингу. Екологічна експертиза як одна з найважливіших функцій в сфері управління. Екологічний контроль. Екологічний аудит.</p>	2

	Органи управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.	
7.	<p>Тема 7. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.</p> <p>Поняття відповідальності за екологічні правопорушення як різновид юридичної відповідальності. Функції юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. Екологічні правопорушення і його види. Склад екологічного правопорушення. Види юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.</p>	2
8.	<p>Розділ 2. Особлива частина.</p> <p>Тема 8. Правовий режим охорони і раціонального використання земель.</p> <p>Земля – основне національне багатство. Склад та цільове призначення земель України. Категорії земель. Землі сільськогосподарського призначення та порядок їх використання. Землі житлової та громадської забудови та порядок їх використання. Землі природо-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. Землі оздоровчого та рекреаційного призначення та порядок їх використання. Землі історико-культурного призначення та порядок їх використання. Землі лісового та водного фонду. Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Право власності та право користування землею. Охорона земель. Завдання, зміст і порядок охорони земель. Використання техногенно забруднених земель. Консервація земель. Управління в галузі використання і охорони земель. Поняття і зміст землеустрою. Державний земельний кадастр.</p>	4
9.	<p>Тема 9. Правовий режим охорони і раціонального використання надр.</p> <p>Поняття надр. Державний реєстр корисних копалин. Техногенні родовища корисних копалин. Конституція про право власності на надра народу України. Користування надрами. Строк і цілі користування надрами. Гірничий відвод. Ліцензування користування надрами. Права та обов'язки користувачів надр. Підстави припинення права користування надрами. Основні вимоги в галузі охорони надр. Вирішення спорів з питань користування надрами.</p>	2
10.	<p>Тема 10. Правові засади охорони та використання атмосферного повітря.</p> <p>Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, використання і охорони. Завдання Закону України „Про охорону атмосферного повітря”. Стандартизація і нормування в галузі охорони атмосферного</p>	2

<p>повітря.</p> <p>Державні стандарти у галузі охорони атмосферного повітря.</p> <p>Основні нормативи в галузі охорони атмосферного повітря.</p> <p>Заходи щодо охорони атмосферного повітря. Обов'язки підприємств, установ і організацій щодо охорони атмосферного повітря.</p> <p>Санітарно-захисні зони.</p> <p>Економічний механізм забезпечення охорони атмосферного повітря.</p> <p>Державний контроль, облік та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря.</p> <p>Відповідальність за правопорушення в галузі охорони атмосферного повітря.</p>	
Всього	28

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- 1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).*
- 2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка – розв'язування ситуативних завдань і тестів, підготовка рефератів, презентацій, контрольні роботи (з конкретних питань тощо)*
- 3. Практична перевірка – аналіз нормативно-правової бази, вирішення професійних завдань шляхом застосування екологічного законодавства.*

Види контролю: поточний контроль, проміжна та семестрова атестація.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота (разом 50 балів)										Екзамен
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	50
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	

Відпрацювання пропущених занять студентами здійснюється згідно з «Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного аграрного університету пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Студент представляє конспект з пропущеної теми лекційного курсу та опрацьований практичний матеріал (захист роботи або контрольна чи тестові завдання)) з відповідної тематики. Самостійне вивчення навчальної дисципліни за вищевказаними темами передбачає також підготовку рефератів, доповідей, презентацій (максимальна кількість балів - 5 за одну тему, але не більше 50 б. за весь курс дисципліни).

Форма підсумкового контролю успішності навчання: **екзамен**.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах розділів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль. Загальні критерії оцінок: “відмінно” – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “добре” – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював

літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “задовільно” – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно. “незадовільно” – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

Питання з навчальної дисципліни «Екологічне право України», що виносяться на екзамен.

1. Поняття, предмет і методи правового регулювання екологічних правовідносин
2. Принципи екологічного права
3. Поняття та види джерел екологічного права.
4. Закон України „Про охорону навколишнього природного середовища” як один з основних джерел екологічного права.
5. Поняття екологічних прав особи в Україні
6. Класифікація екологічних прав за джерелом закріплення та за видом природного об’єкта.
7. Поняття екологічно безпечного довкілля.
8. Екологічні права, закріплені в інших нормативно-правових актах, та їх зміст.
9. Загальні і спеціальні гарантії реалізації екологічних прав особи
10. Конституційно-правові гарантії екологічних прав і свобод людини і громадянина
11. Конституційне закріплення права власності на природні ресурси.
12. Поняття права власності на природні ресурси.
13. Форми, суб’єкти, об’єкти, зміст права власності на природні ресурси.
14. Земля як особливий об’єкт права власності.
15. Особливості підстав виникнення і припинення права власності на природні ресурси.
16. Поняття, мета та види управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Методи управління.
17. Державне управління як найважливіший вид управління в екологічній сфері
18. Функції управління в екологічній сфері.
19. Органи управління в галузі охорони навколишнього природного середовища
20. Система державного моніторингу
21. Екологічний контроль
22. Екологічний аудит
23. Екологічна експертиза як одна з найважливіших функцій в сфері управління.
24. Поняття екологічної безпеки та її ознаки.
25. Правове регулювання поведінки з відходами.
26. Правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій.
27. Поняття відповідальності за екологічні правопорушення як різновид юридичної відповідальності.
28. Види юридичної відповідальності за природоохоронні правопорушення.
29. Підстави юридичної відповідальності в галузі екології
30. Надзвичайні ситуації техногенного, природного і медико - біологічного характеру.

31. Земля – основне національне багатство.
32. Землі сільськогосподарського призначення та порядок їх використання
33. Землі житлової та громадської забудови та порядок їх використання
34. Землі природо-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення
35. Землі лісового та водного фонду
36. Право власності та право користування землею
37. Завдання, зміст і порядок охорони земель.
38. Поняття і зміст землеустрою
39. Державний земельний кадастр
40. Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення
41. Поняття надр.
42. Державний реєстр корисних копалин
43. Конституція про право власності на надра народу України.
44. . Користування надрами. Строк і цілі користування надрами.
45. Ліцензування користування надрами
46. Права та обов'язки користувачів надр.
47. Підстави припинення права користування надрами.
48. Основні вимоги в галузі охорони надр.
49. Вирішення спорів з питань користування надрами
50. Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, використання і охорони
51. Стандартизація і нормування в галузі охорони атмосферного повітря
52. Завдання Закону України „Про охорону атмосферного повітря”
53. Державні стандарти у галузі охорони атмосферного повітря
54. Основні нормативи в галузі охорони атмосферного повітря
55. Заходи щодо охорони атмосферного повітря
56. Обов'язки підприємств, установ і організацій щодо охорони атмосферного повітря
57. Санітарно-захисні зони
58. Економічний механізм забезпечення охорони атмосферного повітря
59. Державний контроль, облік та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря
60. Відповідальність за правопорушення в галузі охорони атмосферного повітря

Рекомендована література

Нормативно-правові акти та судова практика

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
3. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр>.
4. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
5. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р. № 3852-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>.

6. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку : Закон України від 08 лютого 1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-вр#Text>.
7. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19 червня 2003 р. № 963-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>.
8. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4004-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>.
9. Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання : Закон України від 14 січня 1998 р. № 15/98-вр. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15/98-вр#Text>.
10. Про захист тварин від жорстокого поводження : Закон України від 21 лютого 2006 р. № 3447-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15#Text>.
11. Про землеустрій : Закон України від 22 травня 2003 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>.
12. Про зону надзвичайної екологічної ситуації : Закон України від 13 липня 2000 р. № 1908-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-14#Text>.
13. Про екологічний аудит : Закон України від 24 червня 2004 р. № 1862-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15#Text>.
14. Про екологічну мережу України : Закон України від 24 червня 2004 року № 1864-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15#Text>.
15. Про енергетичну ефективність : Закон України від 21 жовтня 2021 р. № 1818-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#Text>.
16. Про курорти : Закон України від 05 жовтня 2000 р. № 2026-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text>.
17. Про мисливське господарство і полювання : Закон України від 22 лютого 2000 р. № 1478-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text>.
18. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18 січня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>.
19. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28 лютого 2019 р. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>.
20. Про оренду землі : Закон України від 06 жовтня 1998 р. № 161-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>.
21. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16 жовтня 1992 р. № 2707-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text>.
22. Про охорону земель : Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>.
23. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>.
24. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23 травня 2017 року № 2059-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>.
25. Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2918-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2918-14#Text>.
26. Про поводження з радіоактивними відходами : Закон України від 30 червня 1995 р. № 255/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/255/95-вр#Text>.
27. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16 березня 2000 р. № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>.

28. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27 лютого 1991 р. № 791а-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/791a-12#Text>.
29. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16 червня 1992 р. № 2456-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>.
30. Про систему громадського здоров'я : Закон України від 6 вересня 2022 року № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>.
31. Про стратегічну екологічну оцінку : Закон України від 20 березня 2018 р. №2354-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>.
32. Про рослинний світ : Закон України від 09 квітня 1999 р. № 591-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>.
33. Про тваринний світ : Закон України від 13 грудня 2001 р. № 2894-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>.
34. Про управління відходами : Закон України від 20 червня 2022 р. № 2320-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#n802>.
35. Про Червону книгу України : Закон України від 07 лютого 2002 р. № 3055-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14#Text>.

Основна література

1. Грещук Г.І., Ратушна Б.П. Екологічне право України: навч. посібник. Львів. Галицька Видавнича Спілка, 2022. 248 с
2. Стратегічні судові справи на захисті екологічних прав та довкілля / за заг. ред. Кравченко О. Львів : Видавництво «Компанія Манускрипт», 2021. 150 с.
3. Алексєєва Є. Громадський контроль у сфері оцінки впливу на довкілля за заг. ред. О. Кравченко. Львів : Видавництво «Компанія Манускрипт», 2021. 52 с.
4. Перспективи відшкодування екологічної шкоди, спричиненої збройною агресією РФ в рамках міжнародних екологічних угод: посібник / за наук. ред. О. Кравченко, Д. Скрильнікова. Львів : Видавництво «Компанія Манускрипт», 2023. 92 с.
5. Екологічне право у схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / [кол. авт.: К. Р. Резворович, А. С. Ярошенко, О. О. Нагорна та ін.] ; за заг. ред. К. Р. Резворович. Дніпро : ДДУВС, 2022. 188 с.
6. Мелень-Забрамна О. Участь громадськості в прийнятті рішень та документів довкілцевого характеру: посібник за заг. ред. О. Кравченко. Львів : «Компанія Манускрипт», 2021. 40 с.
7. Гетьман А. П. Доктрина екологічного права та законодавства України: монографія. Харків: ТОВ «Оберіг», 2019. 336 с.
8. Екологічне право: підручник / А.П. Гетьман, Г.В. Анісімова, А.К. Соколова та ін.; за ред. А.П. Гетьмана. Харків : Право, 2019. 552 с.
9. Екологічне право у схемах та визначеннях : навч. посібник. за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. К. Р. Резворович. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 188 с.
10. Євстігнєєв А. С. Екологічна безпека спеціального природокористування в Україні у контексті сталого розвитку: теоретико-правові аспекти : монографія. Київ: 2018. 494 с.
11. Колодій М. Гендерний підхід та довкілля: практичний посібник за заг. ред. О. Кравченко. Львів : «Компанія Манускрипт», 2021. 72 с.
12. Краснова М.В., Краснова Ю.А. Екологічне право України. Спеціальна та Особлива частини: підручник. К.: НУБіП України, 2023. 278 с.
13. Екологічне право : навч. посібник. Кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін.]. Дніпро. Видавець Біла К.О. 2020. 318 с.
14. Демчук Т.І., Борденюк О.В., Шелудяков Р.С. Екологічне право : навчально-методичний посібник. Чернівці : 2021. 100 с.

15. Колодійчук І. А. Формування територіально збалансованих систем управління відходами: регіональний вимір : монографія. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2020. 524 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси - [книжковий фонд](#) читального залу Львівського НАУ (м. Дубляни, вул. В. Великого, 1), Львівської наукової бібліотеки ім. Стефаника НАН України (вул. Стефаника, 2).

Веб-сайти:

- <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України (законодавство);
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (Наукова періодика України, Наукова електронна бібліотека, Автореферати дисертацій тощо);
- <http://epl.org.ua/> – МБО «Екологія-Право-Людина»;
- <https://mepr.gov.ua/> – Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.

Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм «Положення про академічну доброчесність у Львівському національному університеті природокористування (затверджене вченою радою університету від 22.02.2022 р., протокол № 6).